

ב"ה

פרשת לך לך

הנה נא ידעתי
בראשית יב, א.

הנה נא ידעתי – למה דוקא כעת

מסופר בפרשת לך לך^[1]: "ויהי כאשר הקריב אברם לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את". שואלים כל המפרשים: מה פירוש "הנה נא ידעתי" - מאורע זה היה בהיות אברהם בן שבעים-שמונים שנה, עשיריות שנים לאחר חתונתם, ולפתע נזכר: "הנה נא ידעתי...!?"
ומה גם שישנו דין ש"אסור שיקדש את האשה עד שיראנה"^[2], ובודאי קיים אברהם אבינו דין זה, שהרי קיים את כל התורה כולה^[3], אפילו עירובי תבשילין^[4].
והתירוץ על זה - ש"לא הכיר בה מתוך צניעות שביניהם"^[5]:

בודאי קיים אברהם אבינו את הדין ש"אסור שיקדש את האשה עד שיראנה", וידע שהיא אשה יפת מראה, אבל, מצד הצדקות שלו ומעלת עבודתו, כדאיתא במדרש^[6] ש"האבות הן הן המרכבה" (ועל דרך זה בנוגע לשרה), לא היה בראיה זו אלא כדי להסיר את האיסור לקדש אשה קודם שיראנה, ומלבד זה לא היה ענין נוסף בראיה זו; אבל שראיה זו תפעל משהו בנוגע לידיעה - "הנה נא ידעתי" - לא עלה הדבר על דעתו; דבר זה לא היה בעולמו! ובמילא לא עלה על דעתו שענין זה יכול לעורר אצל מישהו תאוה וחשק כו'.

[ועל דרך המבואר במפרשים^[7] בנוגע למעמד ומצב ד"לא יתבוששו"^[8] שהיה קודם החטא, שאז היה ענין המשגל רק מצד המצוה, כמו הנחת תפילין, כך, שכשם שלא שייך להתבייש בהנחת תפילין, כך לא היתה בושא בענין זה; ורק כאשר "ותפקחנה עיני שניהם"^[9], אזי נעשה ענין התאוה שבדבר].

אך על פי זה נשאלת השאלה לאיך גיסא: כיון שהענין ד"אשה יפת מראה את" לא היה אצל אברהם באופן של "ידעתי" - מה קרה לפתע ש"הנה נא ידעתי"!?

ומבואר בזה בספרי מוסר^[10]: מצינו^[11] ש"יש ארץ מגדלת גבורים ויש ארץ מגדלת חלשים" (כמובא גם בפירוש רש"י בפרשת שלח^[12]), ויש שמגדלת שטופים בזמה, כמו "אֶבֶל השטים", ועל דרך זה בנוגע למצרים^[13] - כמפורש בחומש^[14] שהיתה "עֲרֶנֶת הארץ".

וכיון שהיה זה טבע המדינה, הנה כל מי שרק התקרב להיכנס לגבולה של ארץ מצרים, לארבע אמות של מדינה זו, הרי זה פעל עליו איזה רושם.

ושינוי זה פעל אפילו אצל צדיק כמו אברהם - שכאשר הקריב לבוא מצרימה, נעשה אצלו הענין ד"אשה יפת מראה את" באופן של "ידעתי", ולכן הוצרך לחפש עצות כו'.

קטע משיחת י"ב תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ה הוברת ד' ע' 7.

[1] יב, יא.

[2] קידושין מא, א.

[3] שם פב, א. וש"נ.

[4] יומא כח, ב.

[5] פרש"י עה"פ (ממדרש אגדה).

[6] ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

[7] ראה בחיי - הובא בס' החקירה להצ"צ סו, א. וראה גם תו"מ חל"ב ס"ע 391 ואילך. וש"נ.

[8] בראשית ב, כה.

[9] שם ג, ז.

[10] ראה מאור עינים ס"פ שמות (ד"ה זהו רבות מחשבות).

[11] ראה תנחומא פרשתנו (בלק) יז.

[12] יג, יח.

[13] ראה גם תו"מ ח"ג ס"ע 246. וש"נ.

[14] מקץ מב, ט. שם, יב. וראה קה"ר פ"א, ד.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבי"ה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה